

"Wat is een goede en rechtvaardige straf?" Studenten en gedetineerden zoeken het samen uit

"Een gevangenisstraf zoals we ze vandaag kennen voldoet niet aan de verwachtingen." Dat is de conclusie van 24 KU Leuven-studenten die een semester lang in de gevangenis van Leuven-Centraal hebben nagedacht over rechtvaardige en efficiënte straffen. Opvallend: 12 studenten waren gedetineerden. Vanavond overhandigen ze hun bevindingen tijdens een afstudeerceremonie aan minister van Justitie Koen Geens (CD&V).

Arne De Jaegere
di 06 mrt ⌚ 06:01

24 studenten, onder wie 12 gedetineerden van Leuven-Centraal, zochten een semester lang naar antwoorden op de vragen "wat is een goede en rechtvaardige straf?" en "hoe kan de samenleving beter en rechtvaardiger straffen?". Het resultaat van die reflectie is een kritische visietekst waarin de stem van de gedetineerden zelf duidelijk aanwezig is.

Verwachting

"Wat verwachten we van een straf?", vroegen de studenten zich af. Dat misdrijven bestraft worden, mensen ontmoedigd worden om misdrijven te plegen en we leven in een veilige samenleving, maar ook dat het leed van slachtoffers gecompenseerd wordt én dat daders ondersteund worden. "Maar de huidige gevangenisstraf is ongeschikt om al die doelen te bereiken", klinkt het bij de onderzoekers. "Het systeem veroorzaakt veel te veel leed bij gedetineerden." Ze schuiven verschillende problemen naar voren, onder meer het structurele gebrek aan hulpverlening en begeleiding binnen de gevangenis, de onvoorspelbare duur van de straf en het feit dat er veel leed wordt toegebracht aan de omgeving van de gedetineerden.

Volgens hen klopt het ook niet dat gevangnissen de samenleving effectief veiliger maken, onder meer omdat een straf mensen slechter maakt in plaats van beter. "De straf ontnemt de daders verantwoordelijkheid, vervreemdt hen van de maatschappij en biedt hen nauwelijks de mogelijkheid om de slachtoffers en de gemeenschap te herstellen." Ze begrijpen dan ook niet dat het huidige systeem zo weinig in vraag wordt gesteld. "Dit komt wellicht doordat het behoud van status quo altijd de oplossing is die de minste politieke moed vergt. Maar het is niet omdat de gevangenisstraf er is, dat ze deugt of werkt."

“Het is niet omdat de gevangenisstraf er is, dat ze deugt of werkt.

Hoe kan het anders?

Wat moet dan anders? Volgens de studenten moet de straf veel duidelijker afgebakend zijn in tijd. "We hebben voor alle duidelijkheid geen blauwdruk gemaakt van de ideale straf", benadrukt Pieter De Witte van het Centrum voor Levensbeschouwing en Detentie in "De Ochtend" op Radio 1. "Nu is er veel te veel onduidelijkheid en die onzekerheid is voor velen ondraaglijk." Een duidelijke en afgebakende straf dus. "Nu leven gedetineerden vaak jaren in onzekerheid. Als er meteen een einddatum op geprikt wordt, is dat veel comfortabeler. Dan kunnen ze ook met hun toekomst bezig zijn, nu wordt dat begin voor een toekomst steeds uitgesteld."

In de visietekst staat ook dat gedetineerden veel meer individueel begeleid moeten worden, met het oog op hun re-integratie. "Gedetineerden moeten echt veel meer kansen krijgen, nu worden ze al te vaak beschouwd als een risico." De onderzoekers kijken ook naar de samenleving zelf. "We moeten toleranter zijn. En ja, sommigen zullen hun kans verspillen, maar dat risico moeten we erbij nemen." Ten slotte vinden ze dat er ook veel meer gefocust moet worden op herstel.

Herbekijk: Terzake maakte een reportage over een gelijkaardig project

"Terzake" maakte enkele weken geleden een reportage over een gelijkaardig project in de gevangenis van Beveren. U kan de reportage hieronder herbekijken.